

บทที่ 3

รายละเอียดโครงการ

ประเพณีกีฬาเรือยาวประเพณี (Traditional Boat Race)

เรือยาวมรดกวัฒนธรรมแห่งสายน้ำ

สายน้ำ กับชีวิต คนไทย มีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับ สายน้ำ และธรรมชาติการสร้างบ้านสร้างเมือง สร้างชุมชน แต่โบราณกาล จะเลือกทำเลที่มีแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำเป็นสำคัญ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค และการเกษตรกรรมยังชีพแห่งชีวิต และชุมชน สายน้ำ จึงเปรียบเสมือนสายโลหิตของชีวิตคนไทยมาแต่อดีตจวบจนปัจจุบันอันอนาคต เพราะน้ำคือชีวิต น้ำยังนำมาซึ่ง วัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิตของชาวไทยให้เข้าใจถึงสัจธรรมในธรรมชาติของชีวิต กล่าวคือ น้ำ มีลักษณะ ชุ่มเย็น เปรียบเหมือน ความเมตตา คือ ความรัก ความปรารถนาดีซึ่งกันและกัน ตรงข้ามกับความเร่าร้อน อันหมายถึง ความโกรธ หรือโทสะ เปรียบเหมือน ไฟเผาจิตใจให้ร้อนลน น้ำ มีลักษณะ รวมตัวกันเป็นนิ้ เปรียบเหมือนมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องรู้จักสามัคคีมีกัลยาณมิตรต่า “รวมกันเราอยู่ แยกหมู่เราตาย รวมกันแล้วไม่ทำอะไร ก็ไปตายเสียดีกว่าอยู่” น้ำ มีลักษณะ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี หมายถึง สมานัตตา คือ บุคคลพึงวางตนเสมอต้นเสมอปลายได้ถูกต้อง โบราณจารย์ กล่าวไว้ว่า นอนสูงให้นอนค่อม นอนต่ำให้นอนหงาย น้ำ มีลักษณะ เทียงตรง แม้แต่ช่างสร้างบ้านยังอาศัยน้ำเป็นระดับวัดความตรงของส่วนประกอบต่างๆ เปรียบเหมือนการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องดีงามต้องมี สัจจะ คือ ความจริง ตรงแท้ ในภารกิจหน้าที่นั่นเอง หน้านอก บอกความงาม หน้าใน บอกความดี หน้าที บอกความรับผิดชอบ

เรือ กับ วิถีชีวิตไทย แม่น้ำลำคลองเป็นเส้นทางสำคัญในการสัญจรติดต่อไปมาค้าขายซึ่งกันและกันมาแต่บรรพกาล เรือจึงเป็นพาหนะสำคัญในวิถีชีวิตของชาวไทยที่เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพชนแต่บรรพกาลประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการสัญจรระหว่างบ้านและชุมชน เรือเป็นพาหนะที่มีบทบาทสำคัญแต่อดีตจวบจนปัจจุบันทั้งในวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การคมนาคมขนส่ง ตลอดจนก่อให้เกิดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามแห่งสายน้ำของสยามประเทศ

บุญแข่งเรือ ด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติเป็นพื้นฐานของศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตอันดีงามของชาวไทย ในฤดูน้ำหลาก วังเว้นจากการเพาะปลูก บั๊กดำทำนา ในเทศกาลงานบุญประเพณีออกพรรษา ด้วยนิสัยรักสนุกอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ

ไทย ก่อให้เกิดการละเล่นทางน้ำ อาทิ การเล่นเพลงเรือ และการแข่งขันเรือยาวประเพณีขึ้น อันเป็นที่มาของบ้านในชุมชนชนบทไทย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาชาติขึ้นทุกลุ่มน้ำแห่งสยามประเทศ ความล้มเหลวในการพัฒนาชนบทไทยนำมาซึ่งปัญหาสังคมนานับประการในสังคมเมือง

จากขุนเขา สู่น้ำ สยามประเทศ เรือยาว เป็นเรือที่ขุดจากไม้ต้นเดียวตลอดทั้งลำ มีลักษณะรูปท้องชัน (แบน) และท้องรูปกะทะ ไม้ที่นำมาขุดเรือยาว หรือเรือแข่งได้แก่ ไม้ตะเคียน ไม้ลำโรง ไม้มะหาด เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่นิยมเรือขุดจากไม้ตะเคียน ต้นตะเคียนเป็นต้นไม้ที่มีกำหนดจากขุนเขาในเขตป่าดิบชื้น และป่าเต็งรังทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขึ้นได้ดีบนที่ราบหรือค่อนข้างราบใกล้ริมน้ำ ไม้ตะเคียนแต่โบราณนิยมนำมาขุดเรือยาว เนื่องจากเป็นไม้เนื้อแข็ง มีเนื้อเหนียว ลอยน้ำ และฟุ้งน้ำได้ดี มีน้ำหนักพอประมาณ แขนงได้นาน ไม่ผุง่าย แต่โบราณเชื่อกันว่ามี นางไม้ หรือนางตะเคียนสิงอยู่ เมื่อนำมาขุดเป็นเรือยาวก็จะเชื่อนางไม้เป็นแม่ย่านางเรือ เชื่อกันว่าจะนำชัยชนะและความสำเร็จมาให้ ประเภทของไม้ตะเคียน จำแนกได้ 4 ประเภท คือ 1. ไม้ตะเคียนทอง 2. ไม้ตะเคียนหิน 3. ไม้ตะเคียนหนู 4. ไม้ตะเคียนหยวก ส่วนใหญ่นิยมใช้ “ไม้ตะเคียนทอง” ขุดเรือ เพราะนางไม้มีวิญญาณที่แกร่งกล้า (เฮี้ยนมาก) และเนื้อไม้ออกสีเหลือง เมื่อขุดเป็นเรือเสร็จ สีผิวไม้ของตัวเรือจะดูสวยงาม

ลักษณะของไม้ตะเคียนที่ดี เป็นไม้ตรง ไม่มีปุ่ม ไม้ไม่กลวง ฟังสังเกตลักษณะของใบเขียวเป็นมัน ขอบใบไม่ไหม้เกรียม ใบไม่เหลือง ผิวเปลือกอิมเป็นมัน ไม่แตกกระแหงเป็นสะเก็ด โคนต้นไม้มีเห็ดราขึ้น ไม่มีแมลงบินเข้าออกจากลำต้น หรือมีปลวกขึ้นต้น จึงเป็น “ไม้ที่มีลักษณะงามตามตำราขุดเรือ” มีขนาดและความยาวเหมาะสม ควรคำนึงถึงการโคนด้วยว่าสามารถโคนได้หรือไม่ ทิศทางในการล้มของไม้ ถ้าล้มพาดระหว่างขอบห้วย หรือลานหินไม่อาจหัก หรือใส่ไม้ข้าม่วมเสียหายได้

ภูมิปัญญาในการคำนวณความสูงของต้นตะเคียน เมื่อพบต้นตะเคียนที่มีลักษณะถูกต้องตามตำราแล้ว จะอาศัยภูมิปัญญาชาวบ้านในการคำนวณความสูง (ยาว) ของต้นไม้ โดยอาศัยหลักตรีโกณมิติคณิตศาสตร์ ด้วยการยืนหันหลังให้ต้นตะเคียน แล้วก้มลงมองลอดหว่างขา ศีรษะก้มอยู่ระดับเข่า ถ้ามองเห็นยอดตะเคียนพอดีก็วัดจากจุดยืนถึงโคนต้นจะได้ความสูงของต้นตะเคียนพอดี บางครั้งใช้การปีนขึ้นต้นไม้แล้วใช้เชือกวัด หรือใช้เชือกผูกติดหน้าไม้ยิงไปที่ส่วนปลายยอดไม้แล้วจึงวัดคำนวณความยาว หรือใช้วิธีการปล่อยลูกโป่งอัดลมลอยถึงกิ่งยอดตะเคียนแล้วจึงดึงลงมาวัดหาความยาวของต้นไม้

ขนาด และความยาว (สูง) ของไม้ตะเคียน ไม้ตะเคียนที่ดีควรมีขนาดของลำต้นวัดส่วนโคนขนาดประมาณ 3.5 เมตร วัดรอบปลายลำต้นขนาดประมาณ 2.5 เมตร เป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุดในการขุดเรือ และมีสัดส่วนของความยาว (สูง) ดังนี้ เรือยาวใหญ่ จะต้องมีความยาวประมาณ 13-15 วา เรือยาวกลาง จะต้องมีความยาวประมาณ 11-12 วา เรือยาวเล็ก จะต้องมีความยาวประมาณ 10 วา เรือยาวจิ๋ว จะต้องมีความยาวประมาณ 7 วา หมายเหตุ เรือจิ๋ว (12 ฝีพาย) นิยมใช้ไม้จันทน์เพราะมีน้ำหนักเนื้อเบากว่า

การโค่นต้นตะเคียน ต้นตะเคียนเชื่อกันว่ามีนางไม้ หรือนางตะเคียนสิงอยู่ ก่อนโค่นต้องตั้งศาลเพียงตา 2 ศาล พร้อมเครื่องสังเวท อาทิ หัวหมู ไก่ ไข่ต้ม ขนมต้มแดง-ขาว เหล้าขาว หมากพลู-บุหรี่ยี่สิบสอง ที่ เพื่อขอขมาบอกกล่าวเจ้าป่าเจ้าเขา ขออนุญาตทำการตัดโค่นต้นไม้ในป่า ซึ่งนิยมเช่นไหว้ได้แต่เช้าจรดเย็นยกเว้นวันพระ ศาลที่ 2 บอกกล่าวนางตะเคียนโดยดเว้นเหล่า-บุหรี่ยี่สิบสอง เพิ่มเครื่องตักแต่งผู้หญิง อาทิ หวี แป้ง ผ้ายแพร น้ำอบน้ำหอม เป็นต้น ไม่ควรเช่นไหว้เกินเที่ยงวัน เมื่อพิธีกรรมแล้วจึงทำการตัดโค่นโดยผู้เชี่ยวชาญ สมัยโบราณใช้เลื่อยมือแรงงานคนในการโค่นและช่างชักลากไม้ ปัจจุบันใช้เครื่องทุ่นแรง คือ เลื่อยยนต์ทำให้ตัดไม้รวดเร็ว แล้วใช้รถยนต์ชักลากสู่สถานที่ขุด คือวัดได้อย่างรวดเร็วขึ้นกว่าเดิม ต้นตะเคียนที่นำมาขุดเรือต้องเป็นไม้ที่ไม่ได้ตีตราไม้ตามระเบียบราชการเชื่อว่าไม้ต้นใดตีตราแล้วแม่ย่านางจะไม่อยู่

ภูมิปัญญาไทยในการขุดเรือยาว การขุดเรือ ช่างขุดเรือซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านไทยจะพิจารณาดูไม่ว่าจะเอาส่วนไหนทำ หัวเรือ หางเรือ และท้องเรือ ซึ่งช่างขุดเรือส่วนใหญ่จะนิยมใช้โค่นต้นไม้เป็นหัวเรือ ใช้ปลายไม้เป็นท้ายเรือ รูปทรงเรือหัวโตท้ายเรียวคล้ายปลาช่อน เพราะเชื่อว่า จะเปิดน้ำได้ดีทำให้เรือวิ่ง แต่บางช่างนิยมใช้ปลายไม้ทำหัว โคนไม้ทำท้าย เรือลักษณะนี้หัวเรียวท้ายโต ก่อนขุดจะตั้งศาลเพียงตาอัญเชิญนางไม้ขึ้นศาลฯ เมื่อขุดเรือเรียบร้อยแล้วจะเชิญขึ้นเป็นแม่ย่านางประจำเรือ

ขั้นตอนการขุดเรือ

ขั้นตอนที่ 1 การขุดโคลนเรือ ช่างจะเปิดปากไม้เป็นรูปสี่เหลี่ยมแล้วจะตีเส้นหาศูนย์กลางแบ่งไม้เป็นสองซีกเท่า ๆ กัน พร้อมตีกรอบด้านข้าง ๆ ละ 2 เส้น เรียกว่า เส้นมาด แล้วจึงขุดเอาเนื้อไม้ออกตามแนวเส้นมาดตลอดลำ ด้วยขวานโยนและเลื่อยยนต์ให้มีลักษณะเป็นร่อง หรือรางเหมือนรางใส่อาหารหมู กว้างประมาณ 60 ซม. แล้วจึงเริ่มปอกเปลือกไม้เหลาตัวเรือด้านนอกให้ได้รูปทรงเรือตลอดลำ แล้วจึงเริ่มสางในตัวเรือให้มีความหนาเท่ากัน พร้อมวางรูปกระดุกง เป็น

รูปหน้าตัดสี่เหลี่ยมผืนผ้าอยู่ที่ห้องเรือส่วนกลางด้านในไปตามแนวหัวท้ายของความยาวตั้งแต่
กระทงที่ 3 ไปถึงสุดราวซับ (แอน) ทำหน้าที่คล้ายกระดูกสันหลังของเรือตามขนาดที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเบิกเรือ เบิกเรือ คือ การถ่างเรือที่ทำเป็นรูปร่างแล้วให้ผายออกโดย
วิธีสูมไฟให้ร้อน เมื่อได้รูปทรงเรือทั้งด้านในด้านนอกตามที่ต้องการแล้วก็พลิกคว่ำลงเพื่อลนไฟ หรือ
ย่างไฟ โดยใช้ชี้อ้อยเปลือกไม่เป็นเชื้อเพลิงให้ความร้อนเท่า ๆ กัน ใช้เวลาไฟแรกประมาณ 12
ชั่วโมง เมื่อเนื้อไม้เหลืองได้ที่แล้วก็หงายเรือขึ้นเพื่อเบิก หรือทำการถ่างเรือให้มีความกว้างตาม
รูปแบบที่ต้องการด้วย ไม้ปากกา (ลักษณะคล้ายกรรไกร) จัดมาดเรือ (แคมเรือ) ทั้ง 2 ข้างดีดออก
ตลอดลำ (บางแห่งใช้ แม่แรงช่วยค้ำยันในการถ่างเรือ) แล้วใช้ไม้ค้ำยันกันไว้ไม่ให้หุบเข้ามาอีก ทั้ง
ไว้จนไม้เย็นลง จึงใช้ละมั่งตากวางใน และคว่ำใส่นอกจนมีความหนาเป็นที่พอใจได้รูปทรงที่
เรียบร้อย จึงคว่ำลงย่างไฟเพื่อเบิกเรืออีกประมาณ 4-5 ไฟ แล้วแต่สภาพเนื้อ และขนาดของไม้เล็ก
หรือใหญ่ จึงจะได้ความกว้างของตัวเรือที่เพียงพอตามสูตรชุดเรือของแต่ละช่วงจึงถึงขั้นวางกงเป็น
ขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การวางกงเรือ (โครงเรือ) กง เป็นชิ้นไม้ตัดแต่งให้โค้งเข้ากับรูปห้องเรือ
ด้านใน ช่วยเพิ่มความแข็งแรง และได้รูปทรงเรือที่ต้องการ นิยมใช้ไม้ประดู่ ไม้สัก หรือไม้ตะเคียน
ทำกงเรือขนาดหนาประมาณ 2-2.5 นิ้ว กว้างประมาณ 3 นิ้ว โดยทำการติดกงตัวแรก เรียกว่า กงคู้
หรือ กงเอก คร่อมทับกระดูกงู ใช้ส่วานเจาะกงทะลุตัวเรือแล้วตอกยึดด้วยลูกประสัก ซึ่งนิยมทำจาก
ไม้แสมสารยึดติดกับเนื้อเรือ แล้วจึงเริ่มวางกงเรือตัวที่ 2 สลับกันคนละตัวจากทางหัวและท้ายของ
ตัวเรือ ระยะห่างของกงตามสูตรของแต่ละช่วงแตกต่างกันไป โดยเรือใหญ่วางกงประมาณ 30-32
ตัว เรือยาวกลางวางกง 26-28 ตัว เรือเล็กวางกงประมาณ 23 ตัว ลดลงไปตามขนาดของเรือแต่ละ
ประเภท จึงเริ่มวางกระทงเรือ เรือภาคใต้ (หางแมลงป่อง) นิยมวางกงลิง (มือลิง) เป็นกงหลอก เพื่อ
ใช้เป็นที่ยันหรือตีบเท้าเวลาออกแรงพายเรือ ส่วนภาคอีสานแถบลุ่มน้ำโขง ตัวเรือหนาขนาดของ
บุหรี จึงไม่นิยมวางกงเรือ หากเป็นไม้ขนาดต้นเล็ก ความสูงของตัวเรือจะไม่พอ จึงนิยมเสริมมาด
ช่วย

ขั้นตอนที่ 4 การวางกระทงเรือ กระทง หรือ ที่สำหรับนั่งพาย นิยมใช้ไม้สักกว้าง
ประมาณ 6 นิ้ว หนา 1 นิ้ว ยาวเท่ากับความกว้างของตัวเรือ ตามกงเรือแต่ละกงที่วางไว้แล้ว โดย
วางไม้กระทงบนหัวกง แล้วเจาะตอกยึดกระทงกับกงและตัวเรือด้วยลูกประสักตลอดลำ มีกระทง
เดี่ยวนั่งเดี่ยวทางด้านหัวเรือ 3-4 กระทง ท้ายเรือ 5-6 กระทง ส่วนกลางลำเรือจะเป็นกระทงนั่งคู่
และกระทงผี (ภาคใต้เรียก แอนผี) คือกระทงหน้าสุดสำหรับวางเครื่องเช่น ไม้หัวสังเวศต่าง ๆ แล้วจึง

ติดไม้แวนหรือไม้แอบ ซึ่งเป็นไม้เนื้อแข็ง กว้าง 2 นิ้ว หนา 3 นิ้ว ยาวขนาดพอ ๆ กับกระดูกงู ชั้นด้วยนอต ติดใต้กระถางเรือตลอดลำเรือกับกระดูกงู เพื่อใช้ในการตั้งหรือตอกต่อหม้อ (ต้ำต้อ) คือ ไม้ขนาด 1.5 นิ้ว ใช้ค้ำยันบนกระดูกงูกับราวซับ (ไม้แวน) แต่โบราณทางภาคเหนือ ภาคกลาง นิยมใช้ไม้ไผ่ป่า สาวหวายชั้นชะเนามาตัดกลางลำเรือ บนและใต้ที่นั่ง เพื่อทำให้เรือแข็งแรง ปัจจุบันใช้ไม้แวนแทน หรือเรียกว่าราวซับ

ขั้นตอนที่ 5 การติดกราบเรือ เมื่อช่างเหลาและขัดตัวเรือ ทั้งด้านในและด้านนอก ให้ผิวตัวเรือเรียบร้อยดีแล้ว ก็จะหงายตัวเรือขึ้น เพื่อติดกราบเรือ โดยใช้ไม้ตะเคียน กว้างประมาณ 6 นิ้ว หนา 1.5 นิ้ว ยาวตลอดแนวกระดูกงูเรือตลอดลำ ติดสองข้างบนกระดูกงู เพื่อช่วยให้ส่วนบนของตัวเรือแข็งแรงเพิ่มขึ้น และกันน้ำเข้าเรือเวลาพายเรือ หรือจ้ำเรือขณะแข่งขัน รวมทั้งเจาะติดตะขอห่วงเหล็กบริเวณตัวเรือทั้ง 2 ข้าง เพื่อให้หวายหรือลวดสลิง ร้อยดิ่งสำหรับขัดหวายหรือสลิงช่วยเพิ่มความแข็งแรงหรือไมให้ตัวเรือเบะออกจนเสียรูปทรงหรือสัดส่วนที่ต้องการได้ทุกกระดูกงู และเป็นส่วนสำคัญประกอบกรตั้งเรือให้วิ่งหรือไมวิ่ง คู่กับการตั้งต่อม่อเรือ

ขั้นตอนที่ 6 การติดโชนเรือ โชนเรือ นิยมใช้ไม้มงคล อาทิ ไม้ขนุนหรือไม้สักหรือไม้กระท้อนหรือไม้เนียง ยาวประมาณ 3 เมตร ต้องอาศัยช่างที่มีฝีมือจริง ๆ เพราะต้องเข้ารอยต่อระหว่างโชนเรือกับหัวเรือ (หน้าว่าว) ให้ต่อกันสนิท มีโชนหัวกับโชนท้าย ที่สำคัญนิยมทำโชนแบบถอดได้ (แต่เดิมเรือในภาคเหนือ กลาง อีสาน นิยมโชนต่อในตัว ภาคใต้นิยมโชนถอด) เพราะสะดวกในการเคลื่อนย้ายเรือโดยนิยมขุดทำโชนกลวงเพื่อให้เบา บางแห่งใช้โชนเป็นโครงไม้เนื้อดีปิดด้วยไม้จริง ทำให้โชนเบามากขึ้น เมื่อทุกอย่างเสร็จก็ขัดแต่งตัวเรือด้วยกระดาษทรายให้เรียบร้อยลงชั้นเรือแล้วจึงทาน้ำมันด้านนอก ด้านในตัวเรือ ซิลิมด้วยชันและน้ำมันยางด้านในตัวเรือ หรือบางลำอาจจะเขียนลวดลายให้สวยงามติดตามเรือตามความนิยมของท้องถิ่น จึงเป็นอันเสร็จกระบวนการขุดเรือพร้อมที่จะลงน้ำได้โดยต้องประกอบพิธีในขั้นตอนต่อมา

ขั้นตอนที่ 7 การตั้งชื่อเรือ มีคติความเชื่อหลายหลายวิธีที่เป็นพื้นฐานในการตั้งชื่อเรือแล้วแต่ความนิยมหรือความเชื่อของเจ้าของเรือแต่ละลำยึดถือ แต่โบราณนิยมเชิญแม่ย่านางประทับทรงเพื่อขอให้ตั้งชื่อให้ รวมทั้งถามถึงอาหาร เครื่องแต่งกาย และสีเสื้อผ้าแพรประดับ โชนเรือให้ถูกโฉลกกับแม่ย่านางเพื่อเป็นมงคลแก่ทีมเรือให้ประสบความสำเร็จชนะในการแข่งขัน ส่วนใหญ่นิยมตั้งชื่อว่าเจ้าแม่ กับ เทพ นำหน้า โดยมีมูลเหตุของที่มาของชื่อเรือ พอประมวลสรุปได้ดังนี้ เหตุที่เรียกว่า เจ้าแม่ เพราะเชื่อว่าแม่ย่านางเรือเป็นผู้หญิง ส่วนที่เรียกว่า เทพ นั้น เพราะถือกันว่านางไม้หรือนางตะเคียนเป็นเทวดาประเภทหนึ่งหรือรุษเทวดาประจำต้นไม้ตัวเอง

1. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามท้องถิ่นที่พบต้นไม้ อาทิ เรือเทพนุทของ พิชณุโลก เพราะไม่จากเขาธนูทอง นครไทย เรือเพชรร่มเกล้า จ.พิจิตร ไม่จากเขาบ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก เรือคำบอนสายฝน จ.กาฬสินธุ์ บริเวณที่พบไม่อยู่กลางป่าบอนเวลาโคนเกิดฝนตก เป็นต้น
2. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามลำน้ำที่เกี่ยวข้องกับเรือ อาทิ เรือเจ้าแม่ตาปี จ.สุราษฎร์ธานี แม่น้ำนางชีอตาปีมาเข้าฝั้นประกอบกับวัดที่ขุดเรืออโยธรีแม่น้ำตาปีจึงใช้ชื่อเป็นมงคลนามว่า เจ้าแม่ตาปี, เรือขุนน่าน จ.น่าน ต้นกำเนิดแม่น้ำน่าน, เรือเจ้าแม่หลังสวน จ.ชุมพร มีแม่น้ำหลังสวนเป็นสายโลหิต, เรือน่านนที จ.พิจิตร มีแม่น้ำน่านไหลผ่านหน้าวัดท่าพ้อ เป็นต้น
3. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามจังหวัดที่เรือสังกัดอยู่ เช่น เรือศรีอยุธยา, เรือศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา, เรือเทพปทุม วัดโบสถ์ จ.ปทุมธานี, เรือเทพพิษณุ วัดใหญ่ จ.พิษณุโลก, เรือศรีอ่างทอง จ.อ่างทอง, เรือศรีสุราษฎร์ จ.สุราษฎร์ธานี, เรือคนสวยโพธาราม อ.โพธาราม จ.ราชบุรี, เรือศรีวัดโบสถ์ วัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก, เรือหงส์สุวรรณ เรือเพชรสุวรรณ จ.สุพรรณบุรี เป็นต้น
4. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามตัวละครสำคัญในวรรณคดีไทย เช่น เรือไกรทอง วัดหัวดง จ.พิจิตร, เรือจหมื่นไวยุเรื่อวันทอง เรือพลายแก้ว วัดตะเคียนเลื่อน จ.นครสวรรค์ เรือขุนช้าง สุพรรณบุรี เป็นต้น
5. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามนามของวัด หรือหมู่บ้านที่ขุดเรือ หรือสังกัดอยู่ อาทิ เรือศรีสุวรรณ วัดสุวรรณราชหงส์ อ่างทอง, เรือหงส์อาษา วัดหาดอาสา จ.ชัยนาท, เรือหงส์นคร เรือหงส์ทอง วัดเกาะหงส์ จ.นครสวรรค์, เรือศรีจุฬามณี วัดจุฬามณี อยุธยา, เรือหงส์ชัยสิทธิ์ วัดสวนหงส์ สุพรรณบุรี
6. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามชื่อบุคคลสำคัญที่เคารพนับถือ เช่น เรือศรีสุริโยทัย วัดจุฬามณี อยุธยา, เรือเทพจักรี วัดสว่างมนัส อ.หลังสวน จ.ชุมพร, เรือพรพระเทพ วัดบางทราย จ.พิษณุโลก, เรือเทพนรสิงห์ จ.สระบุรี เป็นต้น
7. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามนาม หรือชื่อและสกุลเจ้าของ หรือผู้อุปถัมภ์เรือ เช่น เรือขุนเพ่ง จ.พิจิตร เจ้าของเรือคือ กำนันเพ่ง ขวัญอันอินทร์, เรือขุนใจ จ.พิษณุโลก เจ้าของเรือคือ อาจารย์ขวัญทอง สอนศิริ หรือ (อ.ใจ), เรือขุนจอต จ.พิจิตร เจ้าของเรือชื่อจอต (สจ.ปรีชา ชุกร), เรือสุขสวัสดิ์ จ.สิงห์บุรี โดยสกุลสุขสวัสดิ์อุปถัมภ์เรือ, เรือคำประกอบ จ.นครสวรรค์โดยคุณสวัสดิ์ คำประกอบ, เรือชัยนาจ ของสจ.อำนาจ นพขำ จ.ปทุมธานี เป็นต้น
8. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามหน่วยงานที่ฝัายสังกัดอยู่ เพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน เช่น เรือตระเวณสายชล กก.ตชด.31 จ.พิษณุโลก, เรือบันเทิงทัพนาวา ทภ.3 จ.พิษณุโลก, เรือเจ้าแม่ประคอง เรือยุทธการนาวา เรือยุทธการนาวี เรือราชนาวี เรือเจ้าแม่ประคองเงิน ในสังกัด

กองทัพเรือ, เรือค่ายจุฬารภรณ์ใช้ฝึพายนาวิกโยธิน ค่ายจุฬารภรณ์ จ.นครราชสีมา, เรือสว่น้อยเกียรติวงศ์ ฝึพาย ตชด.41 ค่ายเกียรติวงศ์ จ.ชุมพร, เรืออัครโยธิน ของกรมสื่อสารทหารบก ค่ายกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นต้น

9. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามตาม สปอนเซอร์ที่อุปถัมภ์เรือ เช่น เรือเบียร์สิงห์ จ.สระบุรี (เบียร์สิงห์สนับสนุน), เรือเป๊ปซี่ จ.นครสวรรค์ (บ.เสริมสุข ส่งเข้าแข่งขัน), เรือกระทิงแดง จ.ปทุมธานี (กระทิงแดงสนับสนุน), เรือแม่ทองหล่อ (บ.แม่ทองหล่อสนับสนุน), เรือนำสุราษฎร์ (บ.นำสุราษฎร์ เทรดิ่ง สนับสนุน)

10. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามบุพการีของผู้เป็นเจ้าของเรือเพื่อบูชาคุณ เช่น เรือสาวดวงแก้ว อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี นำเอามงคลนามของคุณแม่ดวงแก้ว สุขสวัสดิ์ มาตั้งชื่อเรือ เป็นต้น

11. ตั้งชื่อให้เป็นเดช อำนาจ เป็นที่หวังเกรงของคู่แข่งชั้น อาทิ เรือเดชสมิง วัดแหลมทราย จ.ชุมพร, เรือสมิงสาว วัดบัวหลวง จ.ปทุมธานี, เรือสมิงรามัญ จ.ปทุมธานี, เรือขุนปราบ จ.ปทุมธานี, เรือพญาอินทร์ จ.พิษณุโลก เป็นต้น

12. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามนามของสัตว์ในวรรณคดีไทย อาทิ เรือพญาราชสีห์ วัดหาดมูลกระบือ จ.พิจิตร, เรือราชสีห์ทอง เรือราชสีห์เพชร วัดบางมะฝ่อ จ.นครสวรรค์, เรือช้างแก้ว เรือม้าแก้ว วัดโบสถ์ จ.อ่างทอง, เรือพญานาคราช วัดบางมูลนาค จ.พิจิตร เป็นต้น

13. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามนิमित หรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นขณะขุดเรือ อาทิ เรือนกกาเหว่าแว่ว จ.นครสวรรค์ เนื่องจากตามเสียงนกกาเหว่าไปจนพบต้นไม้ต้นนี้ จึงนำมาขุดเป็นเรือยาว, เรือเจ้าแม่ตะเคียนทอง จ.พิษณุโลก เนื่องจากนางตะเคียนเข้าฝันขณะขุดเรือ, เรือศรีรัตนโกสินทร์ จ.อ่างทอง สร้างในโอกาสฉลอง 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2525

14. ตั้งชื่อเป็นมงคลนามตามเนื้อความที่พระเกจิอาจารย์ตั้งให้เป็นมงคลนาม เช่น เทพส่องแสง วัดเจดีย์หอย จ.ปทุมธานี, เรือเทวฤทธิ วัดบางพระ จ.นครปฐม เป็นต้น

15. พิธีนำเรือลงน้ำ เมื่อขุดเรือเสร็จ ตั้งชื่อเรือเรียบร้อยแล้ว ก็จะถึงขั้นตอนที่จะนำเรือลงน้ำ ก็จะต้องทำพิธีกรรมสำคัญอีกครั้ง โดยการตั้งศาลเพียงตาบวงสรวงเชิญแม่ย่านางลงเรือ โขนเรือก็จะตกแต่งด้วยผ้าแพรสีสันทวยงาม พิธีเบิกเนตร (ตาเรือ) บางครั้งอาจมีพิธีสงฆ์ทำบุญเพื่อความ เป็นสิริมงคล และรำถวายรับขวัญแม่ย่านาง ครั้นได้ฤกษ์ฝึพายก็ช่วยกันให้สามครั้งยกเรือลงน้ำ ทันทีฝึพายก็จะนั่งประจำเรือและทดสอบพายดูว่าเสียงหรือทำยลากหรือไม่ เป็นต้น โดยนายช่างขุดเรือจะตรวจสอบความบกพร่องของเรือที่ขุด ถ้าเรียบร้อยดีก็จะเริ่มการฝึกซ้อมฝึพายให้ทันที ถ้ามีส่วนใดบกพร่องก็ต้องรื้อแก้ไขตกแต่งใหม่จนกว่าจะพายแล้วแล่นได้ดีในที่สุด

16. ประเภทของเรือยาวประเพณี สามารถจำแนกโดยอาศัยจำนวนฝีพายเป็นตัวกำหนดขนาดในการแบ่งประเภทของการแข่งขันได้เป็น 4 ประเภท คือ

16.1 เรือยาวใหญ่ ใช้ฝีพายตั้งแต่ 41-55 คน

16.2 เรือยาวกลาง ใช้ฝีพายตั้งแต่ 31-40 คน

16.3 เรือยาวเล็ก ใช้ฝีพายไม่เกิน 30 คน

16.4 เรือยาวจิ๋ว ใช้ฝีพายไม่เกิน 12 คน หมายเหตุ เรือยาวจิ๋ว จำแนกเป็น 3

ประเภทคือ เรือจิ๋วใหญ่ ฝีพาย 12 คน เรือจิ๋วกลาง ฝีพาย 10 คน เรือจิ๋วเล็ก ฝีพาย 7-8 คน

17. การบรรยายการแข่งขัน เรือยาวประเพณีเป็นกีฬาชาวบ้านในฤดูน้ำหลากเทศกาลบุญประเพณีออกพรรษา นอกจากจะสนุกสนานกับการประลองความแข็งแรงของฝีพายซึ่งเจ้าความเร็วแห่งสายน้ำสยามประเทศแล้วการบรรยายการแข่งขัน (พากย์เรือ) ยังเป็นอีกอรรถรสหนึ่งที่ทำให้ผู้เชียร์การแข่งขันเป็นได้ด้วยความเพลิดเพลิน ไร้ใจเป็นยิ่งนัก หลักการบรรยายการแข่งขันเรือยาวประเพณี มีหลักการง่าย ๆ กล่าวคือ ต้องรู้ดี ในที่นี้หมายถึง 3 รู้ คือ รู้เรือ คือ ประวัติความเป็นมา และการแข่งขัน รู้พาย คือ รู้ความสมบูรณ์แข็งแรงของฝีพายแต่ละทีมและแม่นในกติกา และรู้สายน้ำ คือ รู้ล่องน้ำในแต่ละสนามว่าล่องไหนได้เปรียบเสียเปรียบจุดไหนอย่างไร มีไหวหวาย ในที่นี้หมายถึง มีศิลป์ในการพุดดี มีเสียงดังก้องกังวาล มีลวดลายลีลาการพากย์ รวดเร็ว ดูเด็ด ไร้ใจ เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ฟังแล้วเพลินหู ปฏิภาณว่องไว มีไหวพริบปฏิภาณว่องไวสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสนามไปสู่จุด หรือประเด็นที่จะชี้แจงสาระคุณค่ามวลประสบการณ์อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ชม ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

18. วิวัฒนาการเรือยาวไทย เรือยาวมรดกวัฒนธรรมแห่งสายน้ำเป็นกีฬาชาวบ้านอันสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตอันดีงาม ความผูกพันระหว่างสายน้ำกับชีวิต เรือกับวิถีชีวิตบนพื้นฐานของความศรัทธาเชื่อมโยงในคำสอนทางพระพุทธศาสนา อันนำมาซึ่งความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของบรรดาชนที่เปี่ยมด้วยประเสริฐ อันได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเป็นองค์กรพื้นฐานของชุมชนชนบทไทยซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของชาติ เรือยาวประเพณีไทยได้มีวิวัฒนาการจากวิถีชีวิตมาสู่ประเพณี และวิวัฒนาการไปสู่ระบบการแข่งขันนานาชาติในปี พ.ศ.2531 อันเป็นทรัพยากรด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สำคัญจนเป็นที่นิยมแพร่หลายไปทั่ว กระทั่งพัฒนาไปสู่การกีฬาในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ และระดับประเทศสามารถจำแนกวิวัฒนาการได้เป็น

18.1 ยุคอดีต แต่ละคุ้มบ้าน คุ้มวัด ในทุกลุ่มน้ำสยามประเทศนิยมหาไม้ตะเคียนนำมาขุดเป็นเรือยาวร่วมการแข่งขันอันแสดงออกถึงความพร้อมเพียงแห่งหมู่คณะ เพื่อสร้าง

ชื่อเสียงเกียรติคุณมาสู่คุ้มบ้าน คุ้มวัดของตนเอง ช่างชุดเรือที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยที่ควรจารึกไว้ในความทรงจำตลอดไปว่าเป็นบรมครูแห่งภูมิปัญญาช่างไทยในการชุดเรือยาว อาทิ ตย ช่างเสริมเซตวัน บ้านเกาะหงส์ จ.นครสวรรค์ ช่างมา นคร บ้านเกาะหงส์ จ.นครสวรรค์ ช่างเลิศ โพธิ์นามาศ บ้านหัวดง จ.พิจิตร และ ช่างวัน มีทิม บ้านแหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร

18.2 ยุคทำสาว เป็นคำฮิตในยุทธจักรเรือยาวทั่วประเทศ เนื่องจากรัฐมนตรีนโยบายปิดป่าเพื่อคืนความสมดุลย์สู่ธรรมชาติ จึงเริ่มนำเรือเก่าเรือเก่ามาซ่อมแซมปรับปรุง ตกแต่ง แก้ไขกันใหม่ เรียกว่าทำสาวใหม่ให้มีรูปร่างที่ทันสมัยขึ้น และประสพชัยชนะเลิศเป็นที่นิยมแพร่หลาย ซึ่งช่างทำสาวเรืออันเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ พระอธิการสมศักดิ์ สุวณฺโณ วัดสุวรรณราชหงส์ อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง, ช่างสงวน สุญญา บ้านเฉลิมอาสน์ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี หรือช่างเกียรติศักดิ์ อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี เป็นต้น ในด้านทีมเรือก็มีมิติใหม่เกิดขึ้น คือ หน่วยราชการที่มีกำลังพลที่ 4 เหล่าทัพส่งกำลังพลมาเล่นเรือเพื่อร่วมรักษาประเพณีชาวบ้าน รวมทั้งเป็นการปฏิบัติการจิตวิทย์ยามวลชนประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของหน่วยงาน

18.3 ยุคเรือลาว นำมาทำสาวไทยภายหลังการแข่งขันเรือยาวเป็นที่นิยมแพร่หลายมากขึ้น เนื่องจากอิทธิพลแห่งโลกยุคโลกาภิวัตน์นี้ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนเห็นความสำคัญของกีฬาชาวบ้าน มรดกวัฒนธรรมแห่งสายน้ำสยามประเทศ ก่อให้เกิดการถ่ายทอดสดในสนามต่าง ๆ จึงมีภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐตระหนักถึงความสำคัญส่งทีมเรือเข้าร่วมการแข่งขัน และบำรุงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามแห่งสายน้ำนี้ไว้ จึงมีการแสวงหาเรือโบราณจากประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว) เข้ามาทำการตกแต่งแก้ไขทำสาวใหม่ด้วยฝีมือของชาวไทยเพราะราคาถูกกว่าเรือไทยเป็นยิ่งนัก

18.4 ก้าวสู่นานาชาติ และกีฬาแห่งชาติ ปัจจุบันเรือยาวประเพณีเป็นกีฬาทางน้ำบนพื้นฐานของวัฒนธรรมประเพณีที่ได้รับความนิยมแพร่หลายจนก้าวสู่การแข่งขันเรือนานาชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และฝายแห่งสยามประเทศก็ประสบความสำเร็จสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยในการแข่งขันในน่านน้ำสากลทั่วโลก ประการสำคัญวงการเรือยาวประเพณีได้รับการยอมรับจากวงการกีฬาระดับชาติบรรจุเข้าชิงชัยเหรียญทองในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติโดยการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปให้ได้มาตรฐานกีฬาสากลทั่วไป

18.5 ยุคฝายมืออาชีพ พาณิชย์แทรกแซง สังคมไทยยุคปัจจุบันเงิน หรือวัตถุดิบเจริญรุดหน้ากว่าจิตใจตลอดจนภาระกิจในการยังชีพในเศรษฐกิจยุคปัจจุบันส่งผลกระทบก่อให้เกิดความสับสนต่อวิถีชีวิตอันดีงามเป็นยิ่งนัก แต่เดิมการแข่งขันเรือยาวประเพณีจากวิถีชีวิตอันดีงาม

เพื่อความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันตลอดจนเพื่อนำมาซึ่งชื่อเสียงเกียรติยศแห่งคຸ້ມບ້ານคຸ້ມວັດ ก่อให้เกิดฝีมืออาชีพรับจ้างพายเรือด้วยค่าตัวที่สูงส่ง และด้วยอำนาจของเงินตรา บางครั้งทำให้หลงลืมคำว่าประเพณี และวิถีชีวิตอันดีงามของบรรพชนไปอย่างน่าเสียดาย หรือเกิดการแสวงหาผลประโยชน์ในทางที่ผิดจากการจัดการแข่งขันเป็นสิ่งที่พึงสังวรระวังเป็นอย่างยิ่งนัก หรือเกิดการเบี่ยงเบนจากคุณงามความดีอันเป็นภูมิรัฐภูมิธรรมของบรรพชนอย่างแท้จริง นำเสนอโดย... “(ขุนใจ) พิษณุโลก” อาจารย์ขวัญทอง สอนศิริ เลขานุการชมรมเรือยาวจังหวัดพิษณุโลก กรรมการบริหารสมาคมเรือพายแห่งประเทศไทย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก

ที่มาของงานโครงการ

เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 อำเภอบึงกาฬ ร่วมกับเทศบาลตำบลบึงกาฬ และชมรมกีฬา อำเภอบึงกาฬ ได้กำหนดจัดงาน โครงการแข่งขันเรือยาวประเพณีไทย-ลาว ประจำปี 2553 ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 20 ปี และได้ขอพระราชทาน พระราชานุญาตอันเชิญพระนามาภิไธยย่อ “สธ” จารึกที่ถ้วยรางวัล เพื่อมอบแก่ผู้ชนะเลิศในการแข่งขันเรือยาวประเพณีไทย-ลาว ระหว่างวันที่ 10-12 กันยายน 2553 ณ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง หน้าที่ว่าการอำเภอบึงกาฬ ผ่านทาง สำนักงานจังหวัดหนองคายวันที่ 31 พฤษภาคม 2553 อำเภอ บึงกาฬ ได้รับแจ้งจากสำนักงานจังหวัดหนองคายพร้อมสำเนาหนังสือ จากสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล 0008/2028 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 โดยแจ้งว่าสำนักงานราชเลขาธิการ โดยกองงานใน พระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้นำความกราบบังคมทูลทราบบฝ่า ละของพระบาทแล้ว พระราชทานพระราชนุญาต ให้ใช้ข้อความจารึกที่ถ้วยรางวัล เพื่อดำเนินการ แข่งขันเรือประเพณีไทย-ลาว ได้ และเมื่อดำเนินการตามโครงการเสร็จแล้ว ให้รายงานสรุปผลการ แข่งขันให้จังหวัดทราบ ภายใน 7 วัน

กำหนดการแข่งขัน

จังหวัดหนองคาย และอำเภอบึงกาฬร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบึงกาฬ และเทศบาลตำบลบึงกาฬ ได้กำหนดจัดงานแข่งขันเรือ ยาวประเพณีไทย-ลาว ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 11 ประจำปี 2553 โดยมีรายละเอียดการแข่งขัน ดังนี้

1. สถานที่จัดงาน

1.1 กองอำนวยการ ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง หน้าสำนักงานเทศบาลตำบลบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย

1.2 สนามแข่งขันตามแม่น้ำโขงฝั่งประเทศไทยจากบริเวณหัวเขื่อนถึงกองอำนวยการระยะทาง 1200 เมตร

2. กำหนดการจัดงาน: วันที่ 10-12 กันยายน 2553 รวม 3 วัน

2.1 วันศุกร์ที่ 10 กันยายน 2553 แข่งขันเรือยาวเล็กประเภทท้องถิ่นรอบคัดเลือก

2.1.1 เวลา 08.00 น. จับสลากร่องน้ำ

2.1.2 เวลา 09.00 น. เริ่มการแข่งขัน

2.2 วันเสาร์ที่ 11 กันยายน 2553 แข่งขันเรือยาวเล็กประเภทท้องถิ่นรอบรองและรอบชิงชนะเลิศ แข่งขันเรือยาวใหญ่ประเภทท้องถิ่น และแข่งขันเรือยาวใหญ่ประเภททั่วไป รอบคัดเลือก

2.2.1 เวลา 08.00 น. จับสลากร่องน้ำ

2.2.2 เวลา 09.00 น. ขบวนอัญเชิญถ้วยพระราชทานฯ เข้าสู่บริเวณเวที

กลาง

2.2.3 เวลา 10.00 น. พิธีเปิดการแข่งขันเรือยาวประเพณีไทย-ลาว ซึ่งถ้วย

พระราชทานฯ

2.2.4 เวลา 11.00 น. เริ่มการแข่งขันเรือยาวใหญ่ประเภททั่วไป, เรือยาวใหญ่ประเภทท้องถิ่นรอบคัดเลือก และการแข่งขันเรือยาวเล็ก ประเภทท้องถิ่นรอบรอง-รอบชิงชนะเลิศ

2.3 วันอาทิตย์ที่ 12 กันยายน 2553 แข่งขันเรือยาวใหญ่ประเภทท้องถิ่นและเรือยาวใหญ่ประเภททั่วไป รอบรอง-รอบชิงชนะเลิศ

2.3.1 เวลา 08.00 น. จับสลากร่องน้ำ

2.3.2 เวลา 09.00 น. เริ่มการแข่งขัน

2.3.3 เวลา 09.00 น. เริ่มการแข่งขัน

2.3.4 เวลา 17.00 น. พิธีรับถ้วยพระราชทานฯ มอบรางวัลพร้อมด้วยเกียรติยศและพิธีปิดการแข่งขัน

3. การแข่งขัน มี 3 ประเภท คือ

- 3.1 เรือยาวใหญ่ประเภททั่วไป ฝีพาย 50-55 ฝีพาย
- 3.2 เรือยาวใหญ่ประเภทท้องถิ่น ฝีพาย 50-55 ฝีพาย
- 3.3 เรือยาวเล็กประเภทท้องถิ่น ฝีพาย 20-25 ฝีพาย

4. การรับสมัคร

- 4.1 เรือยาวเล็ก ประเภทท้องถิ่น คณะกรรมการจะเชิญทีมเรือด้วยตัวเอง (ไม่รับสมัคร)
- 4.2 เรือยาวใหญ่ทั้ง 2 ประเภท คณะกรรมการจะเชิญทีมเรือด้วยตัวเอง (ไม่รับสมัคร)

5. การจับสลากแบ่งสาย

วันที่ 31 สิงหาคม 2553 เวลา 14.00 น. คณะกรรมการจับสลากแบ่งสายขอให้ตัวแทนทีมเรือ ทั้ง 3 ประเภท ไปร่วมดำเนินการดังกล่าว หากไม่สามารถไปได้คณะกรรมการจะดำเนินการแทนและให้ถือว่าถูกต้องจะเรียกร้องสิทธิใดๆ ไม่ได้

6. วิธีการแข่งขัน

- 6.1 เรือยาวใหญ่ประเภททั่วไปและประเภทท้องถิ่น
  - 6.1.1 จับสลากรองน้ำ
  - 6.1.2 ประเภททั่วไป การแข่งขันให้มีเที่ยวละ 2 ลำ สลับรองน้ำ
  - 6.1.3 ประเภทท้องถิ่น การแข่งขันให้มีเที่ยวละ 2 ลำ สลับรองน้ำ
  - 6.1.4 ประเภทท้องถิ่น การแข่งขันให้มีเที่ยวละ 2 ลำ สลับรองน้ำ
  - 6.1.5 การแข่งขัน ทั้ง 2 ประเภท (ไม่เกินสายละ 4 ลำ) จะแข่งขันแบบพบ

กันหมดในสาย เพื่อเก็บคะแนนเอาทีมที่มีคะแนนอันดับ 1 และ 2 ของสายไปแข่งรอบต่อไป

- 6.2 เรือยาวเล็กประเภทท้องถิ่น
  - 6.2.1 จับสลากรองน้ำ
  - 6.2.2 การแข่งขันให้มีเที่ยวละ 2 ลำ สลับรองน้ำ
  - 6.2.3 การแข่งขันจะแข่งขันแบบพบกันหมดในสาย (ไม่เกินสายละ 3-4 ลำ)

เพื่อเก็บคะแนนเอาทีมที่มีคะแนนอันดับ 1 และของสายไปแข่งรอบต่อไป

6.3 รายละเอียดวิธีการแข่งขัน ตามกติกาการแข่งขันเรือยาวประเพณีไทย-ลาว ซึ่ง
 ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 11 ประจำปี 2553
 อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย

7. คุณสมบัติของฝีพาย

- 7.1 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
- 7.2 สามารถว่ายน้ำในชุดพายเรือได้ไกล และนานพอสมควร

8. การปฏิบัติของทีมเรือ

- 8.1 ให้แต่ละทีมเตรียมเรือและไม้พายไปเองเรือที่ใช้แข่งขันจะนำมาจากที่ใดก็ได้
- 8.2 เรือยาวใหญ่จะต้องเป็นเรือที่ขุดด้วยไม้เท่านั้น ส่วนเรือยาวเล็กใช้ได้ทั้งเรือขุด
 และเรือที่ต่อด้วยไม้
- 8.3 ไม่ต้องจัดหาเรือลากจูงเองทุกลำ

9. รางวัล

- 9.1 รางวัลเรือยาวใหญ่ประเภททั่วไป (ก) มี 4 รางวัล
  - 9.1.1 ชนะเลิศถ้วยพระราชทานฯ และเงินรางวัล 300,000 บาท
  - 9.1.2 รองชนะเลิศอันดับ 1 เงินรางวัล 200,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ
  - 9.1.3 รองชนะเลิศอันดับ 2 เงินรางวัล 100,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ
  - 9.1.4 รองชนะเลิศอันดับ 3 เงินรางวัล 50,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ
- 9.2 รางวัลเรือยาวใหญ่ประเภทท้องถิ่นมี 4 รางวัล
  - 9.2.1 ชนะเลิศ เงินรางวัล 200,000 บาท
  - 9.2.2 รองชนะเลิศอันดับ 1 เงินรางวัล 70,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ
  - 9.2.3 รองชนะเลิศอันดับ 2 เงินรางวัล 50,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ
  - 9.2.4 รองชนะเลิศอันดับ 3 เงินรางวัล 30,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ
- 9.3 รางวัลเรือยาวเล็กประเภทท้องถิ่น มี 4 รางวัล
  - 9.3.1 ชนะเลิศ เงินรางวัล 50,000 บาท
  - 9.3.2 รองชนะเลิศอันดับ 1 เงินรางวัล 30,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ
  - 9.3.3 รองชนะเลิศอันดับ 2 เงินรางวัล 20,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ
  - 9.3.4 รองชนะเลิศอันดับ 3 เงินรางวัล 10,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ

9.4 รางวัลเรือยาวใหญ่ประเภททั่วไป (ข) มี 4 ประเภท

9.4.1 ชนะเลิศ เงินรางวัล 20,000 บาท

9.4.2 รองชนะเลิศอันดับ 1 เงินรางวัล 15,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ

9.4.3 รองชนะเลิศอันดับ 2 เงินรางวัล 12,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ

9.4.4 รองชนะเลิศอันดับ 3 เงินรางวัล 10,000 บาท พร้อมถ้วยเกียรติยศ

9.5 การครองรางวัลถ้วยพระราชทานฯ ทีมเรือที่ชนะเลิศจะต้องชนะเลิศติดต่อกัน ๓ ปี จึงจะได้ครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์ สำหรับทีมเรือที่ชนะเลิศแต่ละปี คณะกรรมการจัดการแข่งขันจะจัดทำถ้วยจำลองให้ไว้เป็นเกียรติ

